



דפי הדרכה למבחן הפטור לדוברי עברית כשפה ראשונה

תשלום ורישום

הזכאות להיבחן כרוכה בתשלום ע"ס 130 ₪ באמצעות הקישור: <https://epay.biu.ac.il/habaa>
להבטחת הרישום לבחינה יש להקפיד לכתוב במדויק את שם הנבחן ומספר תעודת הזהות בעת מילוי הפרטים בקישור לתשלום.

פרסום ציונים

הציונים יתפרסמו כשבועיים לאחר המבחן ב"מידע אישי לסטודנט" באי-בר, ולא יימסרו בטלפון.

בחינת הפטור (שאלון לדוגמה ראו עמ' 8-12, תשובון לשאלון בעמ' 13-18)

משך הבחינה – שעתיים

הציון הפוטר – 66

בבחינה שני חלקים: חלק א – לשון וניסוח (50%) - אמריקאי, חלק ב – כתיבת חיבור (50%).

ספרי עזר ואתרים מומלצים (ניתן להסתפק בלימוד מתוך הספרים האלקטרוניים בלבד)

שיבושים ותיקונים

1. שרה ליפקין, נועה בדיחי-קלפוס (2007), **שלב ב: עברית, הבנה, הבעה ולשון**, תל אביב: מט"ח – שיעור 12: עמ' 211-214.

קישור:

https://biu.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972BIU_INST/la4mqc/alma992673110420577

6

2. אבינון, שי' (2017), **עיין ערך: לשון, הבנה והבעה**, תל אביב: מט"ח – יחידה 5 פרק ז': עמ' 410 (למטה)-413; 415 (סעיף 5)-416.

קישור:

https://biu.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972BIU_INST/la4mqc/alma992673112380577

6

3. מט"ח (2017), **לשון לתיכון (תחום העמקה: תחביר, תרגול מתקדם 70%)**, תל-אביב. **העמודים הרלוונטיים - 239-243** (התאם דקדוקי), **265-268** (שם המספר), **275-276** (מילות יחס).

קישור:

<https://go.openathens.net/redirector/biu.ac.il?url=https%3A%2F%2Fschool-kotar-cet-ac-il.eu1.proxy.openathens.net%2FKotarApp%2FViewer.aspx%3FnBookID%3D112644996%23283.4731.6.default>



4. מט"ח (2017), לשון לתיכון (תחום העמקה: צורות, תרגול בסיסי 30%), תל-אביב.

העמודים הרלוונטיים - 302-290 (שם המספר). קישור:

<https://go.openathens.net/redirector/biu.ac.il?url=https%3A%2F%2Fschool-kotar-cet-ac-il.eu1.proxy.openathens.net%2FKotarApp%2FViewer.aspx%3FnBookID%3D111381824>

5. זנה-זינגר, נ' (2006), בין הספל לבזיך – לקסיקון לשיפור הלשון, קדימה: הוצאה עצמית, עמ' 74-53.

קישור:

https://biu.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972BIU_INST/la4mqc/alma99265700544057

76

כללי שם המספר (תוספת)

מתוך אתר האקדמיה ללשון העברית:

1. <https://katr.net/bab6d8> - איך נכון לומר את המספר? (חידון)

2. <https://katr.net/742fca> - איך נכון לומר את המספר? (פתרונות לחידון)

3. <https://katr.net/29dce0> - עשרים שקל או עשרים שקלים?

מקורות נוספים לפרק השיבושים:

1. סיוון, ר' (תשמ"ה), לקסיקון דביר לשיפור הלשון, תל אביב: קרני.

2*. נצר, נ' (1975), תרגילי הבעה מלשון יום-יום (א-ב), ירושלים: א' רובינשטיין.

3. אלמגור-רמון, ר' (תשס"א), רגע של עברית, ירושלים: צבעונים.

ניבים (רשימת הניבים העשויים להיות כלולים בבחינה מצורפת להלן בעמ' 6-7)

<http://www.nivon.co.il>

אתר "ניבונכון"

מקורות נוספים:

1. * כהן, ט' (תשמ"ט), ניבון עברי חדש, תל אביב: יבנה.

2. פרוכטמן, מ', בן-נתן, א' ושני, נ' (תשס"א), ניבון אריאל, קרית גת: קוראים.

כללי הכתיב חסר הניקוד (הכללים מפורטים להלן, עמ' 4-5)

אתר האקדמיה ללשון העברית:

<https://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/missingvocalizationspelling>

כללי הפיסוק



אתר האקדמיה ללשון העברית:

[/https://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/punctuation](https://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/punctuation)

תורת החיבור

1. שרה ליפקין, נועה בדיחי-קלפוס (2007), **שלב ב: עברית, הבנה, הבעה ולשון**, תל אביב: מט"ח –

פרקים: 1, 2, 4: עמ' 9-31; 47-50.

קישור:

https://biu.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972BIU_INST/la4mqc/alma99267311

[04205776](#)

2. מט"ח (2017), **לשון לתיכון (תחום העמקה: צורות, תרגול בסיסי 30%)**, תל-אביב.

העמודים הרלוונטיים - 23-89 (בתוך פרק הבנה והבעה).

קישור:

<https://go.openathens.net/redirector/biu.ac.il?url=https%3A%2F%2Fschool-kotar-cet-ac-il.eu1.proxy.openathens.net%2FKotarApp%2FViewer.aspx%3FnBookID%3D111381824>

מקורות נוספים:

*1. רון, מ' ודיבון, ב' (תש"ן), **חיבור כהלכה** (א-ב), תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

*2. ריכרדסון-קיסילביץ, ר' (1984), **איך לכתוב חיבור**, תל אביב: עם עובד.

3. שילה, ג' ואלון, ע' (1987), **הבעה בכתב**, אבן יהודה: רכס.

4. ימיני, ב"צ (1998), **אל ומאת – הבעה והבנה לכל עט ועת**, צפרייה: אולפנת בני עקיבא "צפירה".

* מומלץ



כללי הכתיב חסר הניקוד

תנועת ו (שורוק וקיבוץ)	נכתבת תמיד באות וי"ו, כגון: הופל, מצוין, סוכר, קופסה, שולחן.
תנועת ס (חולם, קמץ-קטן וחטף-קמץ)	נכתבת בדרך כלל באות וי"ו, כגון: אוזן, בוקר, תוכן, למצוא, לשמור, יגמור, תסובו, כול.
אין כותבים וי"ו	
- בתנועת ס שאחריה אם קריאה אל"ף או ה"א: בפעלים מגזרת פ"א – יאבד, תאכל, נאמר; במילים אחרות – איפה, זאת, כה, לא, מאזניים, פה, צאן, ראש, שמאל, מלאת. - בתנועת ס המנוקדת בחטף-קמץ אם איננו בראש המילה: מוחרת, צוהריים, פועלו, נוהלי-, הועמד, יוארך - המילה כל בנסמך, כגון 'כל האנשים', 'כל שנבקש', 'כל מה שראינו'.	
תנועת i (חיריק)	נכתבת באות יו"ד בכל מקום שהיא חלק ממבנה המילה, כגון: פרי, שיר, דירה, אישן, ראית, צמיחה, כביש, תקין, חורפי, כפית, בני. כותבים יו"ד לציון תנועת i שאין אחריה אות בשווא נח, כגון: גיבור, פיקח, זיכרון, עיקרון, קידוש, ייסורים, ביקורת, חיטה, אישה, כיתה, מילה, דיבר, חיכה, תיקח, ליפול, ייבנה (יִבְנֶה), תישמר (תִּשְׁמַר)
אין כותבים יו"ד אם בא שווא נח אחרי תנועת i, כגון: משטרה, משמרת, משרד, שמלה, שמחה, תגרה, מספר, דמיון, נכנס, הלביש, התלבש.	
אין כותבים יו"ד גם	
- במילים: עם, אם; במילת היחס מן ובנטייתה, כגון ממנו ממך מכס, וכן כשהיא באה בצמידות לשם (בהידמות הנו"ן), כגון מדירתו, מדי; בנטיית בת, כגון בתו בתך; וכן לציון התנועה i במשקל פִּיל, כגון בית, שיט. - לפני הרצף יו המציין yu או yo כגון: דיון, קיום, טריות, גיורת, נטיות. - בפעלים מבניין הפעיל בגזרות שאין שווא אחרי ה"א הבניין, כגון: הפיל, הציג, התיר, הצענו, הכה. - כשכתיבת היו"ד תיצור רצף של יותר משתי יו"דים, כגון ציים (ולא ציים)	
אבל בשמות במשקל פִּעְלוֹן נכתבת יו"ד לציון התנועה i גם בצורות הנוטות וגם במילים הנגזרות, כגון: זיכרון (זִכְרוֹן) זיכרון, זיכרונות, ביטחון (בִּטְחוֹן) ביטחון, ביטחוני, ביטחונות. כן נכתבת יו"ד לפני שווא נח במילים לועזיות, כגון: מיליון, היסטוריה, וכן במילה סיסמה.	
תנועת e (צירי וסגול)	נכתבת בדרך כלל בלא יו"ד, כגון: אזור, אפוא, בררה, זהות, ממד, מרב.
כותבים יו"ד	
- אם היו"ד היא חלק ממבנה המילה, למשל: מיתר, תימן, ריק, בין, ביצה, ביתו, איפה, כיצד; נהנית, נאפית, הראיתם; מהימן, רישה; בניה,	



- בניכס; שמימי, שתיים עשרה; לפנינו, בלעדך; איבר, היכל, עירוס, פסיפס, קיסם, שיזף; ניטרלי, אירופה.
- בתנועת e הבאה בתחילת המילה לפני האותיות א, ה, ח, ע, ר לתשלוש דגש במקום חיריק, כגון: ריאיון, תיאבון, היריון, קירח, חירש, חירות, גירושים, מיאוס, שירות, גירעון, תיהנה, ליהנות, ייעשה, ניאות, אירע, תיאר, תיארס.
- בשמות נקביים בעלי שתי הברות שהצירי מתקיים בהן בכל הנטייה: זיעה, לידה, קיבה, ריאה, תיבה.
- במילה שינה [שָׁנָה] (להבדיל משנה [שָׁנָה]).
- במילת השאלה אילו (צירוף, אֵי-אֵלוּ), להבדיל ממילת הרמז לרבים אלו [אֵלוּ].
- בתנועת e המנוקדת בסגול במשקל השמות: היכר, היצע, היקש, הישג, היתר (וגם בשמות אלו בתוספת סופית, כגון: היכרות).
- במילים יחידות: עינב, שיכר, שיער; בריכה, ברירה, עבירה; פירות, ליצן; לעיל, מלעיל, גרידא.
- בצורות נפעל עתיד מדבר כגון: אישמר, אימנע, איאלץ.
- במילים לועזיות כגון: ריאל, אידיאל, תיאטרון.

הווי"ו המציינת עיצור

נכתבת בשתי וי"וים באמצע המילה, כגון: הועד, זווית, עכשווי, תקווה, תקוות [תְּקוּוֹת];

נכתבת בווי"ו אחת בתחילת המילה ובסופה, כגון: ועד, יחדיו, סתיו, עכשיו, קו.

הערה

אין כופלים את הווי"ו לשם ציון העיצור בסמיכות לווי"ו אחרת, כגון ווילון [וּוִילוֹן], מכון [מִכְנֹן].

היו"ד המציינת עיצור

נכתבת ביו"ד כפולה באמצע המילה ובסופה, כגון: בניין, התיישבות, התחייבות, מספריים [מִסְפָּרִים], ספריים [סְפָרִים], צייר, קיימת, דיי [דִי], ילדי [יְלָדִים], עלי [עֲלִי].

כותבים יו"ד אחת

- בתחילת המילה, כגון: יער, יד.
- אחרי אותיות השימוש (מש"ה וכל"ב): מיד, שיאמר, היום, ויגון, כיום, לינשוף [לִינְשׁוֹף] (אך אחרי למ"ד בצורת המקור נכתוב שני יו"דים: לייצא, לייצל), ביגון.
- באמצע המילה ובסופה על יד אם קריאה, כגון: מצוין, יהיה, סוגיה [סוּגְיָה], קיום, ודאי, גוי, שינוי.
- בשמות במשקל בית, כגון: זית, ליל, מים (גם הביתה, לילה, שמים).
- במילים: אולי, די, חי, מתי, שי.
- בסמיכות ליו"ד אחרת, כגון ייסד [יִיסַד].

שימו לב:

ישוב – בשתי יו"דים, אחת כנגד העיצור, השנייה כנגד תנועת i; יש להבחין בין ראה [רָאָה] ובין ראייה [רְאִיָּה].

שונות

- שמות פרטיים אפשר לכתבם חסרים, כגון: דוד, ירושלים, כהן, שלמה.
- מומלץ לתת ניקוד עזר חלקי במקום שיש חשש לדו-משמעות, לדוגמה: מנהל (להבדיל מ"מְנַהֵל"), ילדה (להבדיל מ"יְלָדָה" ומ"יְלָדָה"), מצוות (להבדיל מ"מִצְוֹת"), ספר (להבדיל מ"סֵפֶר"), נתנו או נתנו (להבדיל מ"נָתַנו").

דפים אלה נכתבו על יסוד כללי הכתיב חסר הניקוד, **לשוננו לעם**, חוברת מיוחדת - תמוז התשנ"ד ומהדורות תשנ"ו, תשס"ב וכן על יסוד **כללי הכתיב חסר הניקוד** בהוצאת המזכירות המדעית של האקדמיה ללשון העברית (עורכת:



שושנה בהט), תשל"ט. מהדורה ראשונה (תשנ"ה) ביזמת פרופ' יהודית דישון, דקאן הפקולטה למדעי היהדות, אוניברסיטת בר-אילן.
עריכה: ד"ר לובה חרל"פ; ייעוץ מדעי: ד"ר גבריאל בירנבאום, ד"ר יצחק שלזינגר, ד"ר נוגה אילני, ד"ר סיגל שלמה וכן לפי כללי הכתיב החדשים (הכתיב המלא) תשע"ח:
<http://hebrew-academy.org.il/topic/hahlatot/missingvocalizationspelling/>



רשימת ניבים וביטויים

1. אבנים שחקו מים
2. אותיות של קידוש לבנה
3. אחד בפה ואחד בלב
4. אחרי מות קדושים אמור
5. אין הנחתום מעיד על עיסתו
6. אין הנידון דומה לראיה
7. אין הקומץ משביע את הארי
8. איפה ואיפה
9. איש אשכולות
10. איתרע מזלו
11. אל יתהלל חוגר כמפתח
12. אני ואפסי עוד
13. באו לעמק השווה
14. באו מים עד נפש
15. בארבע עיניים
16. בור סוד שאינו מאבד טיפה
17. בור ששתיית ממנו, אל תזרוק בו אבן
18. בטל בשישים
19. בירך על המוגמר
20. בכייה לדורות
21. בירך על המוגמר
22. בכייה לדורות
23. בלא כחל ובלא סרק
24. בלשון סגי נהור
25. בעידנא דריתחא
26. ברחל בתך הקטנה
27. ברכה לבטלה
28. בשבע עיניים
29. גבה הר ביניהם
30. גדיים נעשו תיישים
31. גילה טפח וכיסה טפחיים
32. גירסא דינקותא
33. גמר אומר
34. גמר עליו את ההלל
35. דברים בגו
36. דברים כדורבנות
37. דמו בראשו
38. דן ברותחין
39. דקדוקי עניות
40. הגדיש את הסאה
41. הוסיף נופך משלו
42. הוסיף שמן למדורה
43. הלך החבל אחר הדלי
44. הניח מעותיו על קרן הצבי
45. העלה חרס בידו
46. הפך את היוצרות
47. הפרוץ מרובה על העומד
48. הציץ ונפגע
49. הקדיח את תבשילו ברבים
50. הקדים רפואה למכה
51. הקהה את שיניו
52. הרים ראש
53. השתכר אל צרור נקוב
54. התאבק בעפר רגליו
55. התחמם כנגד אורו
56. חוכא ואטלולא
57. חומץ בן יין
58. חיפש בנרות
59. חומץ בן יין
60. חלק הארי
61. חמור נושא ספרים
62. חמתה מרובה מצילתה
63. חסד של אמת
64. חרב פיפיות
65. טובל ושרץ בידו
66. טחן קמח טחון
67. טיהר את השרץ בק"ן טעמים
68. טלית שכולה תכלת
69. טמן ידו בצלחת
70. יודע צדיק נפש בהמתו
71. יישר את ההדורים
72. יצא בשן ועין
73. יצא המרצע מן השק
74. יצא הפסדו בשכרו
75. יצא שכרו בהפסדו
76. יצא ואוזניו מקוטפות
77. יצאו לו מוניטין
78. יצק מים על ידיו
79. ירד לטמיון
80. ירד לסוף דעתו
81. ישב על המדוכה
82. יש רגליים לדבר
83. כאבן שאין לה הופכין
84. כבשת הרש
85. כדרכו בקודש
86. כהרף עין
87. כחומר ביד היוצר
88. כיד המלך
89. כלאחר יד
90. כל הפוסל במומו פוסל
91. כלו כל הקצין
92. כמי שכפאו שד
93. כפתור ופרח
94. כרחוק מזרח ממערב
95. לא טמן ידו בצלחת
96. לא יסולא בפז
97. לא מדובשך ולא מעוקצך
98. לית דין ולית דיין
99. לית מאן דפליג
100. לעג לרש
101. לעילא ועילא
102. לפנים משורת הדין
103. מגדל הפורח באוויר
104. מה לכוהן בבית הקברות?
105. מה עניין שמיטה אצל הר סיני?
106. מילה בסלע, שתיקה בתרין
107. מים גנובים ימתקו
108. מלא כרימון
109. מן השפה ולחוץ
110. מעז יצא מתוק



111. משענת קנה רצוף
112. נזיד עדשים
113. נכנס בעובי הקורה
114. נכסי צאן ברזל
115. נסתם הגולל
116. נעשו צהובים זה לזה
117. נקטף באיבו
118. נשיאים ורוח וגשם אין
119. נתלה באילן גדול
120. סולתה ושמנה
121. סלע המחלוקת
122. ספרא וסייפא
123. עבד כי ימלוך
124. עבד נרצע
125. עד חצי המלכות
126. עוד חזון למועד
127. עולים בקנה אחד
128. עולם כמנהגו נוהג
129. עומד על כרעי תרנגולת
130. עורבא פרח
131. עמד בפרץ
132. עמד מנגד
133. ענה אמן בעל כורחו
134. עניי עירך קודמים
135. עקב בצד אגודל
136. עשה אוזנו כאפרכסת
137. עשה לילות כימים
138. פה מפיק מרגליות
139. פיו ולבו שווים
140. פסח על שתי הסעיפים
141. קוטל קנים
142. קופא על שמריו
143. קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו
144. קוצו של יוד
145. קירח מכאן ומכאן
146. קנאת סופרים תרבה חכמה
147. קנה עולמו בשעה אחת
148. קרא תיגר על פלוני
149. קרדום לחפור בו
150. קרם עור וגידים
151. שככה חמתו
152. שמאל דוחה וימין מקרבת



אוניברסיטת בר אילן, היחידה להבעה אקדמית ואולפן
מבחן פטור לדוברי עברית כשפה ראשונה (שאלון לדוגמה)

חלק א: שאלות רב-ברירה בענייני לשון וניסוח (50%):

שיבושי לשון (15%) - במשפטים שלפניכם ייתכנו שיבושי לשון. סמנו את התשובה הנכונה.

1. א. הם זקוקים לשתי דירות – אחת ליד השנייה.
ב. הם זקוקים לשני דירות – אחת ליד השנייה.
ג. הם זקוקים לשתי דירות – זו ליד זו.
2. א. כנראה שירדו מחר ממטרים בצפון ובדרום הארץ.
ב. נראה שירדו מחר ממטרים בצפון ובדרום הארץ.
ג. כנראה שירדו מחר ממטרים בצפון הארץ ובדרומה.
ד. נראה שירדו מחר ממטרים בצפון הארץ ובדרומה.
3. א. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשירי לחודש.
ב. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשרה לחודש.
ג. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשרה בחודש.
ד. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשירי בחודש.
4. א. הקפדה על הנהלים הוא יסוד מוסד של מנהל תקין.
ב. הקפדה על הנהלים הוא יסוד מוסד של מנהל תקין.
5. א. לבוש מרושל של צעירים וצעירות מאפיין רבים מבני הנוער בימינו.
ב. לבוש של צעירים וצעירות מרושל מאפיין רבים מבני הנוער בימינו.
ג. לבוש מרושל של צעירים וצעירות מאפיין רבים מהבני נוער בימינו.
6. א. האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שלומדים ומשתמשים בה.
ב. האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שלומדים אותה ומשתמשים בה.
ג. האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שמשתמשים ולומדים אותה.
7. א. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסרו לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.
ב. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסר לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.



ג. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסרה לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.

8. א. הם עשו הכול בכדי להוכיח שאינם אשמים. ב. הם עשו הכול כדי להוכיח שאינם אשמים.
9. הוא השתכר השנה פי א. אחד עשר ב. אחת עשרה ג. אחד עשרה
10. א. ההסכם בטל היות והצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
ב. ההסכם בטל היות שהצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
ג. ההסכם בטל בגלל שהצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
11. א. באם תזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
ב. במידה ותזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
ג. אם תזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
12. המרצה כתב על הלוח א. עם מצבע (טוש) מחיק. ב. במצבע (טוש) מחיק.
13. היא עושה את עבודתה א. במקצועיות ומסירות ב. במקצועיות ובמסירות
14. א. שנגיע לגשר נעבור אותו. ב. מתי שנגיע לגשר נעבור אותו. ג. כשנגיע לגשר נעבור אותו.
15. א. אילו הייתי יודע שתישן, לא הייתי בא. ב. אם הייתי יודע שתישן, לא הייתי בא.
16. א. האיש הותקף במרכז העיר מול ניידת משטרה, שלא עצרה את התוקף.
ב. האיש הותקף במרכז העיר מול ניידת משטרה, והיא לא עצרה את התוקף.

ניבים וביטויים (15%)

1. חסד של אמת – מה פירוש הביטוי?
א. כנות, אמירת דברי אמת ב. כינוי למצווה של התעסקות בצורכי המת עד לקבורתו
2. בלב ולב – מה פירוש הביטוי?
א. בחוסר כנות, במרמה ב. ביושר, בכנות
ג. בתחושת הקלה גדולה, בהרגשת רווחה ד. במסירות שלמה
3. מהי הצורה הנכונה של הביטוי?
א. כאבן שאין לה הופכין ב. כלי שאין בו הופכין ג. כאבן שאין לה שופכין



4. **ברכה לבטלה** – מה פירוש הביטוי?
א. ברכה מיותרת
ב. הצלחה, עשיית חיל
ג. חוסר הצלחה (כלכלית)

5. **יצק מים על ידיו** – מה פירוש הביטוי?
א. היה תלמידו המובהק.
ב. היה מתנגדו החריף.
ג. החריף את המצב.

כתיב חסר ניקוד (10%)

לפניכם משפט מנוקד. סמנו את התשובה הנכונה לפי כללי הכתיב.

1. בַּמְקוֹמוֹת יֵשׁוּב רַבִּים אֶרְעוּ מַעֲשֵׂי שָׂד וּבִזָּה.
א. במקומות יישוב רבים אירעו מעשי שוד וביזה.
ב. במקומות ישוב רבים ארעו מעשי שד ובזה.
ג. בימקומות יישוב רבים אירעו מעשיי שוד וביזה.
2. רַב הַתּוֹשְׁבִים נִמְלְטוּ מִן הַבָּתִּים וְנִסְתַּיְעוּ בְּשִׁירוֹתֵי הַהֲצָלָה.
א. רב התושבים נמלטו מן הבתים ונסתייעו בשרותי ההצלה.
ב. רוב התושבים נימלטו מין הבתים וניסתייעו בשירותי ההצלה.
ג. רוב התושבים נמלטו מן הבתים ונסתייעו בשירותי ההצלה.
3. נִדְּוַח לְמַאֲזִינֵינוּ מִיַּד כְּשִׁיּוּדְעוּ פְּרֻטִים מְלָאִים.
א. נדווח למאזינינו מייד כשיוודעו פרטים מלאים.
ב. נדוח למאזינינו מיד כשיוודעו פרטים מלאים.
ג. נדווח למאזינינו מיד כשיוודעו פרטים מלאים.
4. הַכֹּל מִתְבַּקְּשִׁים לְהִיּוֹת קְשׁוּבִים לְשִׁדּוּרִים.
א. הכול מתבקשים להיות קשובים לשידורים.
ב. הכל מתבקשים להיות קשובים לשידורים.
ג. הכול מיתבקשים להיות קשובים לשידורים.
5. עָלִיד לְהִבִּין שְׁבַעֲקֻבוֹת הַשְּׁמוּשׁ בַּתְּכָנָה, סְטוּדֵנְטִים מְרַגִּישִׁים חֲשָׁשׁ וּפְגִיעָה בְּזִכּוֹתָם לְפִרְטִיּוֹת.
א. עלייד להבין שבעקבות השימוש בתכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה בזכותם לפרטיות.
ב. עליך להבין שבעקבות השימוש בתכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה בזכותם לפרטיות.
ג. עלייד להבין שבעיקבות השימוש בתוכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה ביזכותם לפרטיות.
6. הֵם עֲשׂוּיִים לְחֹשֶׁב שֶׁהֵם הִתְקַבְּלוּ לְלַמּוּדִים עַל תְּנָאִי, וְאִם הֵם לֹא יִצְלִיחוּ בַּבְּחִינָה, יִרְחִיקוּ אוֹתָם מִהַלְמוּדִים.
א. הם עשויים לחשב שהם התקבלו ללמודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלמודים.



- א. הם עשויים לחשוב שהם היתקבלו ללימודים על תנאי, ואים הם לא יצליחו בבחינה, יירחקו אותם מהלימודים.
- ב. הם עשויים לחשוב שהם היתקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.
- ג. הם עשויים לחשב שהם היתקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.
- פיסוק (10%)**

סמנו את התשובה הנכונה לפי כללי הפיסוק.

1. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- א. תקופת הבגרות, אינה רק תקופת מעבר, אלא גם תהליך, של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- ב. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר, אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- ג. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
2. היין הלבן מותסס במכלים מצוננים ואילו האדום בטמפרטורה רגילה.
- א. היין הלבן מותסס במכלים מצוננים, ואילו האדום - בטמפרטורה רגילה.
- ב. היין הלבן מותסס, במכלים מצוננים ואילו האדום, בטמפרטורה רגילה.
- ג. היין הלבן, מותסס במכלים מצוננים ואילו האדום בטמפרטורה רגילה.
3. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל לשעבר כתב את בוסתן ספרדי.
- א. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל, לשעבר, כתב את: בוסתן ספרדי.
- ב. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל לשעבר כתב את בוסתן ספרדי.
- ג. יצחק נבון, נשיא מדינת ישראל לשעבר, כתב את "בוסתן ספרדי".
4. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו ביקור בחדר כושר פגישה עם חברים משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס משום שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- א. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו: ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל, וסדרות בנטפליקס, משום שהדברים האלה יסייעו לכם, לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- ב. אל תוותרו על הדברים החשובים, כמו ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס, משום שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- ג. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס משום, שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
5. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות שפה שפה זרה ספורט מוזיקה אומנות וחשבון.
- א. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות: שפה, שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות וחשבון.



- ב. בבית הספר היסודי בנורווגיה, יש רק שישה מקצועות, שפה-שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות וחשבון.
- ג. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות - שפה, שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות, וחשבון.

חלק ב – חיבור (50%)

בחרו אחד מהנושאים שלהלן וכתבו עליו חיבור קצר (עמוד וחצי עד שני עמודים). שימו לב שאתם מציגים דגם כתיבה תקין, שלם, המתאים לנושא הכתיבה ולהנחיות שניתנו. פתחו כל רעיון לפסקה, הסבירו את רעיונותיכם ולוו אותם בדוגמות. שימו לב למבנה הלוגי של החיבור - לפתיחה, לקישור בין הרעיונות ובין הפסקות ולסיום. הקפידו על כללי הדקדוק, הכתיב והפיסוק, וכן הקפידו על בחירת מילים מתאימות, על שימוש נכון במילות היחס ובמילות קישור, על תחביר תקין ועל סגנון מתאים.

1. לאחרונה הגיעו לבתי המשפט בארץ תביעות של חולים סופניים המבקשים לנתק אותם ממכשירי החייה. היש, לדעתכם, להיענות לבקשתם? הביעו דעתכם ונמקו.
2. תופעת ההימורים הולכת ומתפשטת. כיצד היא משתקפת בחברה הישראלית, ומהן הסכנות הטמונות בה?
3. "קריאה לנשים בטרם פריימריז: בלי קואליציה נשית חזקה בכנסת לא יהיה לנשים ביטחון שיש מי שידאג לזכויותיהן" (גיל הראבן, "מעריב", אפריל 1996).
מה דעתכם על דבריה של הראבן? האומנם נשים צריכות לכוון את בחירתן לפי השיקול הזה, או מן הראוי שיבחרו את מועמדיהן אך ורק לפי כישוריהם והשקפת עולמם?
4. "עלינו להילחם בטרור כאילו אין הסכם שלום, ולקדם את הסכם השלום כאילו אין טרור" (שמעון פרס, מרס 1996). האומנם אפשר? כיצד, לדעתכם, צריכה מדינת ישראל להילחם בטרור המכה בנו?



בהצלחה!

אוניברסיטת בר אילן, היחידה להבעה אקדמית ואולפן
מבחן פטור לדוברי עברית כשפה ראשונה (תשובון לשאלון לדוגמה)

חלק א: שאלות רב-ברירה בענייני לשון וניסוח (50%):

שיבושי לשון (15%) - במשפטים שלפניכם ייתכנו שיבושי לשון. סמנו את התשובה הנכונה.

1. א. הם זקוקים לשתי דירות – אחת ליד השנייה.
ב. הם זקוקים לשני דירות – אחת ליד השנייה.
ג. **הם זקוקים לשתי דירות – זו ליד זו.**
2. א. כנראה שירדו מחר ממטרים בצפון ובדרום הארץ.
ב. נראה שירדו מחר ממטרים בצפון ובדרום הארץ.
ג. כנראה שירדו מחר ממטרים בצפון הארץ ובדרומה.
ד. **נראה שירדו מחר ממטרים בצפון הארץ ובדרומה.**
3. א. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשירי לחודש.
ב. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשרה לחודש.
ג. **לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשרה בחודש.**
ד. לרגל שיפוצים תהיה החנות סגורה בעשירי בחודש.
4. א. הקפדה על הנהלים הוא יסוד מוסד של מנהל תקין.
ב. **הקפדה על הנהלים הוא יסוד מוסד של מנהל תקין.**
5. א. **לבוש מרושל של צעירים וצעירות מאפיין רבים מבני הנוער בימינו.**
ב. לבוש של צעירים וצעירות מרושל מאפיין רבים מבני הנוער בימינו.
ג. לבוש מרושל של צעירים וצעירות מאפיין רבים מהבני נוער בימינו.
6. א. האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שלומדים ומשתמשים בה.
ב. **האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שלומדים אותה ומשתמשים בה.**
ג. האספרנטו לא הצליחה להפוך לנחלת הכלל: מעטים האנשים שמשתמשים ולומדים אותה.
7. א. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסרו לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.



- ב. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסר לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.
ג. רשימת הספרים לשנה הבאה נמסרה לתלמידים בתקופת החופשה הגדולה.
8. א. הם עשו הכול בכדי להוכיח שאינם אשמים. ב. הם עשו הכול כדי להוכיח שאינם אשמים.
9. הוא השתכר השנה פי א. אחד עשר ב. אחת עשרה ג. אחד עשרה
10. א. ההסכם בטל היות והצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
ב. ההסכם בטל היות שהצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
ג. ההסכם בטל בגלל שהצדדים לא עמדו במילוי תנאיו.
11. א. באם תזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
ב. במידה ותזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
ג. אם תזדקק לעזרה, ליחידת החילוץ קרא.
12. המרצה כתב על הלוח א. עם מצבע (טוש) מחיק. ב. במצבע (טוש) מחיק.
13. היא עושה את עבודתה א. במקצועיות ומסירות ב. במקצועיות ובמסירות
14. א. שנגיע לגשר נעבור אותו. ב. מתי שנגיע לגשר נעבור אותו. ג. כשנגיע לגשר נעבור אותו.
15. א. אילו הייתי יודע שתישן, לא הייתי בא. ב. אם הייתי יודע שתישן, לא הייתי בא.
16. א. האיש הותקף במרכז העיר מול ניידת משטרה, שלא עצרה את התוקף.
ב. האיש הותקף במרכז העיר מול ניידת משטרה, והיא לא עצרה את התוקף.

ניבים וביטויים (15%)

1. חסד של אמת – מה פירוש הביטוי?
א. כנות, אמירת דברי אמת ב. כינוי למצווה של התעסקות בצורכי המת עד לקבורתו
2. בלב ולב – מה פירוש הביטוי?
א. בחוסר כנות, במרמה ב. ביושר, בכנות
ג. בתחושת הקלה גדולה, בהרגשת רווחה ד. במסירות שלמה
3. מהי הצורה הנכונה של הביטוי?



- ב. כאבן שאין לה הופכין ב. כלי שאין בו הופכין ג. כאבן שאין לה שופכין
4. ברכה לבטלה – מה פירוש הביטוי? ב. הצלחה, עשיית חיל ג. חוסר הצלחה (כלכלית)
5. יצק מים על ידיו – מה פירוש הביטוי? ב. היה מתנגדו החרף. ג. החרף את המצב.

כתיב חסר ניקוד (10%)

לפניכם משפט מנוקד. סמנו את התשובה הנכונה לפי כללי הכתיב.

1. במקומות ישוב רבים אָרְעוּ מַעֲשֵׂי שׂד וּבָזָה.
א. במקומות יישוב רבים אירעו מעשי שוד וביזה.
ב. במקומות ישוב רבים ארעו מעשי שד ובה.
ג. במקומות יישוב רבים אירעו מעשי שוד וביזה.
2. רַב הַתּוֹשְׁבִים נִמְלְטוּ מִן הַבָּתִּים וְנִסְתַּיְעוּ בְּשִׁירוֹתֵי הַהֲצָלָה.
א. רב התושבים נמלטו מן הבתים ונסתיעו בשירותי ההצלה.
ב. רוב התושבים נמלטו מין הבתים וניסתייעו בשירותי ההצלה.
ג. רוב התושבים נמלטו מן הבתים ונסתייעו בשירותי ההצלה.
3. נִדְּוַח לְמַאֲזִינֵינוּ מִיָּד כְּשִׁיּוּדְעוּ פְּרָטִים מְלָאִים.
א. נדווח למאזינינו מייד כשיוודעו פרטים מלאים.
ב. נדוח למאזינינו מיד כשיוודעו פרטים מלאים.
ג. נדווח למאזינינו מיד כשיוודעו פרטים מלאים.
4. הַכֹּל מִתְבַּקְּשִׁים לְהִיּוֹת קְשׁוּבִים לְשִׁדּוּרִים.
א. הכול מתבקשים להיות קשובים לשידורים.
ב. הכל מתבקשים להיות קשובים לשדורים.
ג. הכול מיתבקשים להיות קשובים לשידורים.
5. עָלִיד לְהִבִּין שְׁבַעֲקָבוֹת הַשְּׂמוּשׁ בְּתֻכְנָה, סְטוּדֵנְטִים מְרַגִּישִׁים חֶשֶׁשׁ וּפְגִיעָה בְּזֻכוֹתָם לְפִרְטִיּוֹת.
א. עלייד להבין שבעקבות השימוש בתוכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה בזכותם לפרטיות.
ב. עליך להבין שבעקבות השימוש בתכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה בזכותם לפרטיות.
ג. עלייד להבין שבעיקבות השימוש בתוכנה, סטודנטים מרגישים חשש ופגיעה ביזכותם לפרטיות.



6. הם עשויים לחשוב שהם התקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.
- א. הם עשויים לחשוב שהם התקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.
- ב. הם עשויים לחשוב שהם התקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.
- ג. הם עשויים לחשוב שהם התקבלו ללימודים על תנאי, ואם הם לא יצליחו בבחינה, ירחיקו אותם מהלימודים.

פיסוק (10%)

סמנו את התשובה הנכונה לפי כללי הפיסוק.

1. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- א. תקופת הבגרות, אינה רק תקופת מעבר, אלא גם תהליך, של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- ב. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר, אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
- ג. תקופת הבגרות אינה רק תקופת מעבר אלא גם תהליך של ניתוק קשרים רגשיים עם ההורים.
2. היין הלבן מותסס במכלים מצוננים ואילו האדום בטמפרטורה רגילה.
- א. היין הלבן מותסס במכלים מצוננים, ואילו האדום - בטמפרטורה רגילה.
- ב. היין הלבן מותסס, במכלים מצוננים ואילו האדום, בטמפרטורה רגילה.
- ג. היין הלבן, מותסס במכלים מצוננים ואילו האדום בטמפרטורה רגילה.
3. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל לשעבר כתב את בוסתן ספרדי.
- א. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל, לשעבר, כתב את: בוסתן ספרדי.
- ב. יצחק נבון נשיא מדינת ישראל לשעבר כתב את בוסתן ספרדי.
- ג. יצחק נבון, נשיא מדינת ישראל לשעבר, כתב את "בוסתן ספרדי".
4. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו ביקור בחדר כושר פגישה עם חברים משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס משום שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- א. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו: ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל, וסדרות בנטפליקס, משום שהדברים האלה יסייעו לכם, לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- ב. אל תוותרו על הדברים החשובים, כמו ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס, משום שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.
- ג. אל תוותרו על הדברים החשובים כמו ביקור בחדר כושר, פגישה עם חברים, משחק כדורסל וסדרות בנטפליקס משום, שהדברים האלה יסייעו לכם לטעון את המצברים ולהרגיש חיוניים.



5. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות שפה שפה זרה ספורט מוזיקה אומנות וחשבון.

א. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות: שפה, שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות וחשבון.

ב. בבית הספר היסודי בנורווגיה, יש רק שישה מקצועות, שפה-שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות וחשבון.

ג. בבית הספר היסודי בנורווגיה יש רק שישה מקצועות - שפה, שפה זרה, ספורט, מוזיקה, אומנות, וחשבון.

חלק ב – חיבור (50%)

בחרו אחד מהנושאים שלהלן וכתבו עליו חיבור קצר (עמוד וחצי עד שני עמודים). שימו לב שאתם מציגים דגם כתיבה תקין, שלם, המתאים לנושא הכתיבה ולהנחיות שניתנו. פתחו כל רעיון לפסקה, הסבירו את רעיונותיכם ולוו אותם בדוגמות. שימו לב למבנה הלוגי של החיבור - לפתיחה, לקישור בין הרעיונות ובין הפסקות ולסיום. הקפידו על כללי הדקדוק, הכתיב והפיסוק, וכן הקפידו על בחירת מילים מתאימות, על שימוש נכון במילות היחס ובמילות קישור, על תחביר תקין ועל סגנון מתאים.

1. לאחרונה הגיעו לבתי המשפט בארץ תביעות של חולים סופניים המבקשים לנתק אותם ממכשירי החייה. היש, לדעתכם, להיענות לבקשתם? הביעו דעתכם ונמקו.

2. תופעת ההימורים הולכת ומתפשטת. כיצד היא משתקפת בחברה הישראלית, ומהן הסכנות הטמונות בה?

3. "קריאה לנשים בטרם פריימריז: בלי קואליציה נשית חזקה בכנסת לא יהיה לנשים ביטחון שיש מי שידאג לזכויותיהן" (גיל הראבן, "מעריב", אפריל 1996). מה דעתכם על דבריה של הראבן? האומנם נשים צריכות לכוון את בחירתן לפי השיקול הזה, או מן הראוי שיבחרו את מועמדיהן אך ורק לפי כישוריהם והשקפת עולמם?



4. "עלינו להילחם בטרור כאילו אין הסכם שלום, ולקדם את הסכם השלום כאילו אין טרור"

(שמעון פרס, מרס 1996). **האומנם אפשר?** כיצד, לדעתכם, צריכה מדינת ישראל להילחם

בטרור המכה בנו?

בהצלחה!